

З В І Т

ДИРЕКЦІЇ

ПРИВАТНОЇ ЖЕНЬСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛИЯНОК У Л Ь В О В І

з руским викладовим язиком, наділеної правом публичности
рішенням Є. Е. Пана Міністра Віроісповідий і Просьвіти з дня
6. лютого 1907. р. Ч. 2552.

за шкільний рік 1906/7.

13961

НАКЛАДОМ МОНАСТИРЯ СС. ВАСИЛИЯНОК.

У Л Ь В О В І 1907.

З друкарні Наук. Товариства ім. Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

м. Київ.
Спр. 147

З М І С Т.

- I. Коротка історія заснованя гімназії — написав Директор.
Гімназія яко середник висшого образования жіноцтва —
написала Олена Бережницка.
 - II. Шкільні вісти — Директора.
-

Коротка історія заснованя гімназії.

Довгий час вела ся у нас дискусія будьто прилюдно, будьто в тіснійших кружках, якої нам треба жіночої середньої школи. І ліцей і гімназія мали досить своїх приклонників, та до заснованя гімназії якось не приходило, бо й справді нелегко було брати ся кому за се діло: оно передовсім вельми дороге, а притім могло представляти ся надто ризиковним. Мимо того я, що все узнавав конечну потребу рускої женьської гімназії і лише глядів за відповідним до того ґрунтом, важив ся порадити Високопреподобній Матери Володимирі Філевичівній, настоятельці монастиря СС. Василянук у Львові, дня 15. цвѣтня 1906. р. заснувати при тім монастири таку школу вже з початком шкільного року 1906/7. Ту раду приняла тотя високоумна і вельми патріотично успособлена Мати Настоятелька дуже охотно і так приступили ми сейчас до діла. Дня 22. цвѣтня т. р. дали ми вже перше оголошене про сей факт (не проєкт, а відразу постановлене діло) до часописий. До нас приступив звісний щирый діяч в Товаристві Педагогічнім проф. ц. к. академічної гімназії Др. Евстахій Макарушка: додав до наших двох і свій підпис в часописях тай помагав нам охотно своїми радами. Щоби діло поступало скоро, внесли ми письмо о дозвіл на отворенє гімназії до Високої ц. к. Ради шкільної красвої уже 29. цвѣтня, а щоби вість про заснованє першої рускої женьської гімназії розійти ся могла як найширше, видруковали ми проспект нашої гімназії і розіслали его майже по всіх наших народних інсти-

туціях і товариствах тай до многих осіб поодиноких. Рескриптом Вис. ц. к. Ради шкільної краюї з дня 20. червня 1906. р. Ч. 18.535 одержали ми дозвіл отворити вже з початком вересня 1906. р. приготовляючу і першу клясу гімназії, а 4. і 5. липня відбули ся перші вступні іспити до гімназії, до котрих приступило учениць 15. Було се вправді число ще мале, однак М. Настоятельница в добрій надії на успіх так гарного діла не налякала ся і не пожалувала вельми значних видатків на відновленє дому на гімназію і урядженє кляс. Вкінци по переведеню нових вступних іспитів дня 3. вересня отворили ми слідуячого дня с. є. 4. вересня 1906. р. торжественним Богослуженєм, відправленим Є. Ексцеленцією Високопреосвященним Митрополитом Андреєм гр. Шептицьким в церкві СС. Василянок, сю першу на нашій Русі клясичну женьську гімназію з 28 ученицями в I. клясі і 7 в приготовляючій. Про дальший хід подій згадує ся вже коротко в уступі п. з. „Важнійші постанови ц. к. шкільних Властей“.

Таким чином маєте, Дорогі Земляки, вже й женьську гімназію, в котрій при повній родительській чуйности й бачности, ревности та любові з боку заряду інтернату СС. Василянок і школи а не менше самих найкрасших сил в учительськїм зборі виховуватись може Ваша женьська молодіж тай образуватись в спосіб зовсім рівний мужчинам Богу на хвалу, дорогій Неньці — Вітчині на підпору, Вам на потїху, собі-ж самій на добро тай вдоволенє личне.

Ві Львові в червни 1907. р.

о. Стридон Кархут.
Директор гімназії.

Гімназія яко середник висшого обра- зованя жіноцтва.

Справа образования жіноцтва буде мабуть еще довго предметом дискусії многих педагогів і родичів, що хотять образованием своїх доньок покермувати рационально, в хо-сен для них самих і для суспільности. До недавна, а навіть можна сказати, еще до тепер родичі і вихователі дивлять ся подекуди байдужно на виховане тої чейже на рівні з мужчинами цінної і так само до наук спосібної половини людского роду. Головну вагу кладено на виховане і високе образование синів, а донька мусіла вдоволяти ся мінімальним образованием, яке годї навіть образованием назвати задля его поверхности і обмежености.

Коли для мужчин від давна засновувано школи, що дають їм загальне середне і спеціальне образование, жіноцтво мусіло вдоволяти ся гомеопатичними дозами відомостей, які подавано єму в школах виключно майже низшого типу. Доперва в послідних часах звернено увагу на недостаточне образование жіноцтва супроти безперестанного умового розвою мужескої молодежи, а також супроти нових умов і потреб житя. До борби о ествовање мусіло стати і жіноцтво, однак небавом пізнало оно недостачу сил і відповідного оружя до сеї борби. І тоді зрозуміли жінки, о скілько лишили ся позаду мужчин, і відчули потребу основного підготованя до борби о ествовање з одної, а до співуділу в праці для добра суспільности з другої сторони.

Жіноцтво домагає ся рівних прав, але не лякає ся і рівних з мужчинами обовязків.

Однак, щоби зрозуміти обовязки, на себе прийняті, домагає ся жіноцтво основного підготованя до їх сповнення. Жінка хоче ясно ціль свою пізнати та сьвідомо до неї стреміти.

Але суспільність все ще не розуміє сего змаганя жіноцтва, не узнаючи потреби рівного образования для обох полів, чого доказом школи, котрим придано назву середних, а котрі є лише півсредством, яке не заспокоїть змагань тих жінок, що чують себе людьми рівними мужчинам, горожанками своєї суспільности так під зглядом прав, як і обовязків.

Рух жіноцтва в напрямі рівноуправненя почав ся від справи потреби рівного образования для обох полів людського роду. Сей рух іде скоро вперед. Не спинить его ніяка перепона, не обманять ніякі півсредники, якими суспільність хоче заспокоїти довголітну справу жіноцтва в напрямі его умового розвою. Образованє женщины мусить бути в повній мірі рівне образованию мужчины. Она хоче прийняти на себе неменшу ролю в суспільности від сеї, яку має мужчина і яку він до тепер майже виключно сповняв. В тій ціли домагає ся жінка таких самих шкіл, які рівночасно ествують для мужчин.

В декотрих напрямх сеся рівноправність на поли шкільництва єсть вже давно довершена. Приміром елементарне образование подаєсь для мужчин і жінок в школах народних однакового типу. Те саме можна сказати про школи виділові, хотяй ті у нас лише виїмково служать образованию мужчин, а правильно та звичайно образованию жінок. Подібно має ся річ зі школами середними семінарияльного типу, в котрих плян науки для обох полів є рівний. Однак до учительських семінарий учає дуже малий процент молодежи мужескої. Переважна єї часть кінчить клясичні гімназії або школи реальні. По їх укінченю отвирають ся перед мужчинами ворота шкіл висших, себто університету, політехніки і т. д. До висше згаданих шкіл довго не мали жінки доступу, доперва перед 11 літами отворено їм вступ до одной з висших шкіл, іменно до університету. Техніка

і інші висші школи лишили ся єще до нині для жіноцтва замкнені.

Причина сего по части зрозуміла. Не дано жіноцтву середного образования, не дано середних шкіл, а тим самим не підготовлювано єго до висших студій. Виїмково хиба одна то друга жінка з великим накладом праці і средств материяльних, з власної охоти приучувались приватно предметів, які входять в плян науки клясичних гімназій, піддавали ся іспитови зрілости і вступали до університетів. Але були се лиш нечисленні одиниці. Однак загал жіноцтва не розпоряджає так великими средствами материяльними, щоби дорогою приватної науки підготовлялись до студій висших або заводової праці.

Загал жіноцтва має право домагати ся від держави, евентуально від суспільности підмоги в своїх стремліннях до образования. Жінки, почуваячись рівними з мужчинами горжанками своєї суспільности, мають право жадати від неї рівного трактованя їх з мужчинами, рівного підготовленя до суспільної праці.

І тим якраз пояснюємо стремліє жіноцтва до зрівнаня єго з мужчинами на поли шкільництва.

Від давна признано клясичні гімназії найлучшими поки що середними школами, що найуспішнійше підготовлюють мужчин до університетских студій та заводової праці. Жіноцтво домагає ся для себе шкіл того самого типу, яко одиноких, що достаточно підготовлюють до університетских студій та дають загальне середне образование, безуслівно доконче потрібне кожній людині.

Як сама назва вказує, клясична гімназія опираєсь головню на науці клясичних язиків, греки та латини. Крім сих предметами науки в клясичній гімназії є релігія, всесьвітна історія і географія, історія природи, математика, фізика, язики краєві і пропедевтика філософії, одним словом предмети з ріжних областей науки, що гварантують загальність образования.

Пригляньмось тепер науці кожного предмету подрібно та користям, які з них маємо.

Про добрі сторони науки клясичних язиків говорено і писано чимало. Значіє науки греки і латини полягає на тім, що мають під зглядом формального образования

прикмети, які не дадуть ся заступити наукою ніякого новітнього язика. Граматика латинська творить викінчену цілість, замкнену наслідком мертвоти язика. Наука сеї граматики і примінене її правил єсть підставою льогічного думаня. Форми язикові є численні, а відповідне їх уживане причинюєсь до значного умового розвою ученика, евентуально учениці. Взагалі можна сказати, що нема лучшого способу до вишколення учеників в льогічнім думаню, окрім хиба математики. Сей вплив стає єще більше видимий, наколи порівнуємо граматику латинську з граматиками новітніх язиків. Латина була в своїм часі міжнародною мовою (пр. до р. 1848. уживано її в соїмі угорскім).

Грека не дає вже так повного вишколення ізза надмірної скількості форм язикових. В кождім разі однак є се мова о дуже великій гнучкості і там, де ходить о прецизність в приміненю певних висловів, дуже хосенна. Під зглядом материяльного образования причиняють ся оба клясичні язики до пізнаня старинного сьвіта з цілою єго красою і поезиєю.

Наука рідної мови є побіч науки релігії підкладом, на котрім формують ся перші понятя дитини. Сї два предмети служать до виробленя характеру молодежи.

Наука німецького язика зможе чимало добра придбати ученикам. Німецька мова — се також поки що міжнародна мова, котрою майже на цілім сьвіті можна порозуміти ся. Є се також язик переводів всіх діл научних і длятого кождий, що хоче й дальше віддавати ся науці, мусить з ним основно познакомитись.

Всесьвітна істория подає многі і великі користи, порядкує відомости, набувані учеником часто принагідно і случайно (пр. з лектури домашної), служить до зрозуміня теперішного і давнійшого суспільного ладу, подає славні чини героїв, чим заохочує молодіж до суспільної роботи, вироблює характер учеників, а також критичний погляд на історичні події.

Ґеографія має дуже важне значінє, позаяк познакомлює ученика з сучасними відносинами економічними та політичними. Опираєсь она на математиці, фізиці та науках природних і становить мовби злуку між тими науками.

Математика подає основні найпотрібніші відомости і є підставою фізики і географії. Під зглядом формального образования має наука математики рівнорядне значіне з наукою клясичних языків що до льогічности і докладности, єсть отже певного рода гімнастиком ума.

Істория природи має велике значіне під зглядом формальним і материяльним, бо розвиває змисл обсервацийний і комбінацийний та подає цілий ряд відомостей про явища природні і укладає їх в системи.

Фізика і хемія мають під зглядом материяльним єще більше значіне від історії природи, позаяк подають пояснене основних явищ щоденного житя. Під зглядом формальним учать самостійного розсліджуваня причин і наслідків побіч формулованя загальних законів природних.

Пропедевтика філософії в двох послідних клясах гімназияльних є заокругленем науки. Пояснює она прояви людского духа, учить пізнавати духове жите, котре єсть осередком всіх наших чинностей.

Всі висше згадані предмети стоять на середній ровени, а подаєсь їх в гімназії в двостепенний спосіб. В низшій гімназії подаєсь початкові елементарні відомости, на основі котрих в висшій гімназії доповнюєсь і розширюєсь обем науки. В той спосіб поступенно розвиває ся память, поглиблює знане і розширює сьвітогляд людини. Метода гевристична, примінена до науки математики і фізики, індукцийний ток науки, мають на ціли розвинути змисл комбінацийний, спонукати ученика чи ученицю до самостійного, льогічного висновуваня заключень. Наука, в той спосіб ведена в гімназії, заохочує молодіж до дальшої праці.

Клясична гімназия єсть, як висше сказано, одинокою школою, що підготовляє до студий фахових, себто до студий університетских. Вона дає запоруку виповнення прогалини межи елементарним а висшим образованием, єсть отже середною школою, що підготовляє до дальшої праці. Якомунебудь заводу посвятить ся абсолювент гімназії, знайде у відомостях, з неї винесених, достаточну підмогу до дальшої науки та самостійної праці. Студії медичні, філософічні, правничі та технічні опирають ся на науці гімназияльній, на поодиноких предметах сеї середної школи.

Чим єсть клясична гімназия для мужчин, тим самим єсть і для жіноцтва. Жінки, що хотять фахово образувати ся і сї, що хотять здобути загальне середнє образование, мусять по укінченю школи нормальної іти до клясичної гімназії, бо она є середником висшого образования.

Поки що брали ся до гімназияльної науки виключно майже здібнійші дівчата або ті, що визначали ся незвичайною охотою до утяжливої умової праці. Але на будуче не повинно так бути, а певно й не буде. Бо наколи пересічний навіть мужчина кінчить гімназию, то чомуж не мала-б єї кінчити також пересічна жінка? Чиж маємо право відмовляти жіноцтву нагоди одержаня середнього навіть образования? Чому має ділити ся рід людський на дві половини, які чим раз більше ріжнять ся від себе та себе взаємно не розуміють? та чому класти єще більший розділ між обома полами від сего, який позірно поклала сама природа? Кажу „позірно“, позаяк многі анатоми та фізіольоги а також психольоги доказали, що ріжниця між обома полами не єсть так велика, як нам позірно здаєсь. І так, коли приглянемось лише хочби характерови обох полів, побачимо, що між людьми „нема ані абсолютних мужчин, ані абсолютних жінок“*). Звісна річ, що мужчинам приписуємо хоробрість, відвагу, строгість, жінкам лагідність, терпеливість та людяність. Але чиж маємо лише мужчин відважних, строгих та хоробрих, а жінки виключно ніжні, терпеливі, людяні? Кождий мужчина має щось з характеру жінки, кожда жінка дещо з характеру мужчины. Наводжу тут ті звісні докази лише тому, щоб пояснити, що і природа сама не поставила рішучого розділу між обома полами та тим більше ми самі не маємо права єго ставити.

Не маємо тим самим права дбати о розвій фізичний чи умовий одного виключно пола, бо в сей спосіб лишили-бисьмо о много позаду другу половину людского роду. Не маємо права одному полу замикати дороги до умового розвою, а мусимо трактувати єго рівнорядно з другим. Тому, коли для одної половини людского роду творимо якусь інституцию, що має причинити ся до розвою фізичного чи умового, то мусимо згодити ся, щоб і друга половина могла з сеї інституції користати.

*) Проф. Др. Дибовский: O tak zwanej kwestyi kobiecej.

В інтересі суспільности і людства лежить, щоб всі люди, так мужчини як і жінки були між собою рівними, просвіченими горожанами. Жінчини, що одержали бодай загальне середнє образование, зуміють лучше сповнити свою задачу жінок та матерій та лучше виховати молоде покоління, в котрім преці надія будучности. Тому жіноцтво домагає ся рівного образования з образованием мужчин, рівних шкіл, рівних прав і хоче піднятись рівних обовязків зглядом свого народу.

Серед нашого жіноцтва почав ся рух в напрямі здобути рівного образования перед кількома літами. Сей рух розвиваєсь досить скоро; чим раз більше одиниць берєсь до гімназияльної науки, щоби пізнійше здобути собі висше фахове образование. Ідея зрівняня типу школи середної для обох полів розширилась скоро серед нашої суспільности, стрічаючи, як кожда нова думка, многих приклонників та противників. Посеред приклонників ідеї образования жіноцтва знайшли ся люди доброї волї, повні ініціативи, що позволили тій ідеї здійснити ся. Они покликали до житя першу руску гімназию жіночу, інституцію, що сильна і могоуча не літами, але ідейностию, що хоче свої ідеї вщипити в душі молоденьких дівчат, щоби їх вчинити сьвідомими, просвіченими горожанками нашої суспільности, піонерками ідеї рівности, котра ссть запорукою лучшої будучности.

Олена Бережницка.

ШКІЛЬНІ ВІСТИ.

I.

Учительський Збір

з кінцем шкільного року 1906,7.

ДИРЕКТОР:

о. Кархут Сиридон, дійсний радник і референт митроп. консисторії, член суду подружеского і церковного, ц. к. професор академічної гімназії, учив латинського язика в I. кл. 8 год. тижнево.

а) УЧИТЕЛІ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРЕДМЕТІВ:

1. **Адріанович Володимир**, заступник учителя в ц. к. академічній гімназії, учив від 20. марта математики в I. кл. 3 год. тижнево.

2. **Бережницка Олена**, кваліфікована учителька для ц. к. середних шкіл, учила польского язика і науки природи в I. кл. 4 год. тижнево.

3. **Левицький Юліян**, ц. к. професор академічної гімназії, учив географії в I. кл. 3 год. тижнево.

4. **о. Лужицький Леонід**, дійсний радник і референт митроп. консисторії, ординариятський комісар для народних і виділових шкіл у Львові, ц. к. катихит академічної гімназії, учив релігії в приготов. і I. кл. 4 год. тижнево; крім того уділяв екзорт для приготов. і I. кл.

5. **Макарушка Євстахій**, доктор філософії, ц. к. професор академічної гімназії, господар I. кл., учив руского язика в I. кл. 3 год. тижнево.

6. Сальо Людвик, ц. к. професор академічної гімназії в VII. ранзі, учив німецького язика в I. кл. 6 год. тижнево.

7. С. Віра Ольга Слободянівна ЧСВВ., кваліфікована учителька для народних шкіл, господиня приготов. кл., учила язиків руского, польского і німецького, математики і каліграфії в приготов. кл. 21 год. тижнево.

б) УЧИТЕЛІ НАДОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРЕДМЕТІВ :

1. Боберекский Иван, ц. к. професор академічної гімназії, учив гімнастики в приготов. і I. кл. 2 год. тижнево.

2. М. Христина Катерина Карпоківна ЧСВВ., учила ручних робіт в приготов. і I. кл. 2 год. тижнево.

3. С. Віра Ольга Слободянівна ЧСВВ., (я. в.) учила співу в приготов. і I. кл. і каліграфії в I. кл. 3 год. тижнево.

II.

Важніші постанови ц. к. шкільних Властей

в шк. р. 1906/7.

Е. Е. Пан Міністер Вір. і Просьв. рішенням з дня 4. липня 1906. ч. 25498. дозволив професорови ц. к. академічної гімназії у Львові о. Спиридонови Кархутови обняти управу тутешного закладу. (Рескрипт Вис. ц. к. Ради шкільної краюї з дня 20. серпня 1906. Ч. 29132.)

Вис. ц. к. Рада шк. кр. рескриптом з дня 17. вересня 1906. ч. 39647. затвердила членів тут. учительського збору П. Олену Бережницку і С. Віру Ольгу Слободянівну Ч. С. В. В.

Вис. ц. к. Рада шк. кр. рескриптом з дня 30. вересня 1906. ч. 42719. затвердила членів тут. учительського збору, професорів тут. ц. к. академічної гімназії ПП. Юліяна Левицкого, о. Леоніда Лужницького, Петра Огоновского і Людвика Саля.

Е. Е. Пан Міністер Вір. і Просьв. рішенням з дня 6. лютого 1907. ч. 2552. дозволив тут. закладови уживати назви „Приватна женьска гімназия з руским викладовим язиком“ і наділив его правом публичности на щкільний рік 1906/7. (Рескрипт Вис. ц. к. Ради шк. кр. з дня 16. лютого 1907. ч. 6997.)

Вис. ц. к. Рада шк. кр. рескриптом з дня 28. марта 1907. Ч. 12962. затвердила заряджене Дирекції, котрим науку математики в I. клясі віддано з днем 20. марта в заступстві недужого проф. П. Петра Огоновского заступникови учителя в ц. к. академ. гімназії П. Володимирови Адрияновичеви.

III.

П л я н н а у к и.

а) П Р Е Д М Е Т И О Б О В Я З К О В І.

Кляса пригтовляюча.

Наука в пригтовляючій клясі відбувала ся після пляну, визначеного для IV. кл. народних шкіл висшого або мійського типу із змінами, порученими рескриптом Вис. ц. к. Ради шк. кр. з дня 20. листопада 1894. ч. 25098., виданим для ц. к. гімназії з руским викладовим язиком в Перемишли.

К л а с а I.

Релігія 2 год. тижнево. Більший катихизм христ. кат. релігії, одобрений Преосвящ. австр. Епископатом. В I. півр.: Символ віри (ч. I.), в II. півр.: о надії і молитві (ч. II.), о ласці і о св. Тайнах взагалі, о св. Причастію і о св. Тайні Покаяня точно (з ч. IV.), о гріхах і послідних річах (з ч. V.).

Язык латинський 8 год. тижнево. Правильна відміна імен і дієслова після граматичного підручника Дра Самолевича-Цеглинського та книжки до вправ Йосифа Штайнера і Дра А. Шайндлера, в перев. Р. Цеглинського. По 6 тижнях науки що тижня шкільна задача.

Язык руский 3 год. тижнево 3 граматики Коцовского-Огоновского перероблено принагідно реченє поєдинче, згуду слів в реченю, іменники, заіменники, прикметники, числівники, дієслово, невідмінні части мови, деякі побічні реченя, правопись і знаки розділові. З читанки рускої читано, пояснено і оповідано майже всі уступи прозові і поетичні, що красші уступи поетичні виголошено з памяти. Задачі письменні в I. півроці самі диктати, в II. на перемену вправи правописні і стилістичні: 4 на місяць, всі шкільні.

Язык польский (предмет зглядно-обовязковий) 2 год. тижнево. З грамматики Конарского перероблено материял граматичний після пляну, визначеного для руского языка. З читанки „Wypisy polskie dla kl. I.“ читано, розбирано і оповідано 45 уступів прозових і 25 поетичних, з котрих красші виголошувано на память. В I. півр. що 15 днів диктат, в II. під koniecь також вправи стилістичні.

Язык німецкий 6 год. тижнево. Після підручника Л. Германа і К. Петеленца, в рускім переводі О. Калитовского, перероблено розставку слів в реченю, відміну іменників і дієслова, заіменники, прикметники, числівники і невідмінні части мови на примірах тогож підручника. З каждой групи виголошувано 1 уступ на память. Що тижня шкільна задача: диктат, репродукция уступів, задаваних на память, ретроверсія.

Географія 3 год. тижнево. Підручник Бенонього-Матієва викінчено цілий. Учениці рисували мапи на таблиці і в зошитах.

Математика 3 год. тижнево, в I. півр. арифметика, в II. арифметика і геометрия на перемену. З арифметики П. Огоновского перероблено десятичний уклад, чотири головні діланя числами цілими і десятичними, рахунки числами многоіменними, ділімість чисел, розкладанє на чинники перві, найбільшу спільну міру, найменшу спільну многократь, дроби. З геометрії Мочніка-Савицкого: основні понятя, лінія цяма, коло, кути і важнійші свійства трикутників. В кождім конференційнім періоді шкільна задача, на кожду годину вправи домові.

Наука природи 2 год. тижнево. В перших 6 місяцях зоольогія після підручника Івана Верхратского: ссавці і комахи, в 4 послідних місяцях ботаніка після підручника того самого автора: введење, козельцеваті, хрестоцьвітні, мігдаловаті, рожеваті, малиноваті, ябловаті, слизоваті, беленоваті, губаті, лелієваті, пальми.

К л а с с ІІ.

(отвирає ся з початком шк. р. 19078.)

Релігія 2 год. тижнево. Більший катихизм (як в кл. I.) і Літургіка гр. кат. Церкви для шкіл середних о. А. Тороньского. В I. півроці з катихизму: о любві і о заповідях

(ч. III.), з літургії: о св. місцях і о празниках (ч. I і III.); в II. півроці з катихизму: о ласці, св. Тайнах (ч. IV.) і о христ. чесноті (ч. V.), з літургії: о св. Тайнах, благословеннях і освяченнях (ч. II.).

Язык латинський 8 год. тижнево. Граматика як в кл. I, вправи Йосифа Штайнера і Дра Августа Шайндлера, в переводі Романа Цеглиньского. Повторене правильної відміни і неправильна відміна імен і дієслів, *constr. accusat. e. infinit. nom. cum inf.*, складня дієприкметників, *gerundium, gerundivum, adverbia, praepositiones.*

Язык руский 3 год. тижнево. З граматики повторене і доповнене науки о реченю поєдинчим і зложенім та реченнях побічних і сго родах. В II. півр. повторене і доповнене науки о формах, а то відміни імен і дієслова у всіх видах деклінаційних і конюгаційних. З читанки рускої для II. кл. читане, пояснюване і оповідане уступів прозових і поетичних; що красні уступи з прози і поезії на память.

Язык польский предмет зглядно-обовязковий 2 год. тижнево. Граматика як в кл. I. Наука граматики після пляну, визначеного для руского язика. З читанки „*Wzrosty polskie dla kl. II.*“ читане, пояснюване, оповідане і що красні уступи на память.

Язык німецкий 5 год. тижнево. Повторене і доповнене науки о відміні імен і дієслова, дієслова міцні і неправильні, невідмінні части мови на вправах Л. Германа і К. Петелснца, в переводі О. Калиговского.

Історія і географія 4 год. тижнево. З історії: віки старинні після підручника Семковича—Ільницького, з географії: Азия, Африка, полуднева Европа і Франция після підручника О. Калиговского.

Математика 3 год. тижнево. З аритметики наука о дробах, відношеня і пропорції, правило трех, рахунок процентовий і дисконтовий після підручника П. Огоповского. З геометрії симетральні лінії і кути, пристайність трикутників враз з приміненем, коло, чотири- і многокутники після підручника Мочніка—Савицкого.

Наука природи 2 год. тижнево. В I. півр. з зоології після підручника І. Верхратского: птиці, гади, земноводні, риби, пауковці, шкаралупні; в II. півр. з зоології кодла: хробаки, мякуни, іглоскірці і ямочеревні. Ботаніка

після підручника Ів. Верхратского: окружкові, мотилькові, зложені, базьковаті, трави, зазулинці, шпилькові, пернаті, моховці, паноротеваті і перворости.

б) ПРЕДМЕТИ НАДОБОВЯЗКОВІ.

1. Каліграфія. На ту науку ходили визначені учениці I. кляси по 1 годині на тиждень. Писано букви малі, великі і слова по вірцям Татуха і Новицкого.

2. Спів. Наука співу відбувала ся спільно для обох кляс в двох годинах на тиждень. Після підручника d' Arna Dietza взято теорію співу, а іменно: про тон, ноти і ключі; ритм а) вартість нот, б) точка за нотою, в) такт або поділ, знаки принагідні, про будову гама дурової і мольової; про поставу в часі співу та про віддих,

Практично вправляли ся учениці в співанню вправ з II. части згаданого підручника. Крім того співали на два голоси: всі тропарі воскресні, всім пісень побожних, дві коляди, дві пісні постні і на воскресене Христове.

З сьвітських пісень: „Рідна мова“ І. Воробкевича, „В зимі“ В. Матюка, „У лісі“ В. Матюка, „Ой Дністре“ А. Манастирського і інші.

3. Роботи ручні. Наука відбувала ся також спільно для обох кляс в двох годинах тижнево.

В клясі приготівляючій взято в першій півроці шилочковане, в другій роботи дротові. В клясі першій на перший піврік шите платка, на другий гафт артистичний і сю практичне примінене.

4. Гімнастика. На гімнастику учащало 17 учениць з кляси I. і 7 з кляси приготівляючої. Учитель учив після пляну міністеріяльного з р. 1897. і узгляднив вправи шведської системи після діл: С. П. Liedbeck, Gymnastika dagöfvingar för folkskolan; L. M. Törngren, Lärobok i gymnastik. Вправи відбували ся в тій самій сали, де наука шкільна. Вік і сила учениць вимагали, щоби положити вагу на вправи свободні. В цвітні зачали ся вправи на повітря: похід в ряді і стовпі, звороти, ставане, змаганя в бігу. Проводили ся слідуочі забави і гри: „Заяць в капусті“, „Турок“, „Перерваний король“, „Ходи за мною“, „Подай дальше“, „Кіт та миш“, „Ястріб і квочка“, „Послідна пара“, „Хапко“, „Визивач“, „Третяк“.

Учениці відбули під проводом учителів три прогульки: до Янова, Зимної Води і Брюхович.

IV.

Прибори наукові.

1. Бібліотека учительська числить 40 томів.
2. Бібліотека для молодіжи: а) руска числить 135 томів; б) польська 90 томів; в) німецька 26 томів.
3. Габінет історично-географічний містить отсі наукові середники:

а) до науки географії: Lange: гльбб індукційний, гльбб звичайний з компасом; Schotte: Tellurium; Hirt: Hauptformen der Erdoberfläche; Gaebler: Östliche Erdhälfte, Westliche Erdhälfte, Европа фізична з червоно зазначеними політичними границями; Bamberg: Африка (як Европа), Азия (як Европа); Meinhold: Wandtafel der fünf Menschenrassen; 2 карти Руси-України; Baur: Австро-угорська монархія; Majerski: Galicya i Lodomerya; Плян міста Львова.

б) До науки історії: Kiepert: Graeciae antiquae tabula, Tabula orbis terrarum antiqui.

4. Образи до науки з погляду: Hölzels Wandbilder № 11. Wien, № 14. Der Hafen; Kirchhoff: Rassenbilder № 12. Eskimo; Engleder: Tierkunde № 49. Bernhardiner Hund; Bos: Geogr. Anschauungsbilder № 19. Schiffwerft; F. Hugo d' Alési: Landschaftskunde Frankreichs № 1. Mont-Blanc; Lehmann: Geogr. Charakterbilder № 13. Polarlandschaft, № 38. In der Wüste, Neapel, Konstantinopel, Akropolis von Athen, Die ägyptischen Pyramiden, Eine chinesische Stadt, Strassenbild aus Kairo, Negerfamilie, Hindufamilie, Beduinen, Japaner, Aegyptische Bauwerke, Römische Krieger; Lohmeyer: Athenische Hopliten bei Marathon, Triumphzug Caesars; Рускі князі (2 образи).

б. До науки геометрії находять ся: Мапа мір і ваг, лінеал в виді трикутника, лінеал прямиий $1\frac{1}{2}$ m довгий з поділкою, циркель, кутомір, 8 моделів тіл геометричних: 1. шестистінник, 2. і 3. тригранна і чотиригранна пряма, правильна призма, 4. прямиий валець, 5. пряма піраміда, 6. прямиий стіжок, 7. куля, 8. шестистінник кубічний в об'ємі 1 dm^3 , складаний.

6. Габінет природничий містить отсі наукові середники:

а) до науки зоології (окази випхані): *Myctes seniculus*, *Vespertilio murinus*, *Felis lynx*, *Canis familiaris*, *Canis vulpes*, *Lutra vulgaris*, *Mustela vulgaris*, *Procyon cancrivorus*, *Phoca vitulina*, *Sorex fodiens*, *Talpa europaea*, *Sciurus vulgaris*, *Mus musculus*, *Cricetus frumentarius*, *Lepus timidus*, *Antilope dorcas*, *Macropus giganteus*, *Ornithorhynchus paradoxus*, *Nisus communis*, *Aquila imperialis*, *Astur palumbarius*, *Vultur monachus*, *Bubo maximus*, *Passer domesticus*, *Serinus hortulanus*, *Loxia curvirostra*, *Alauda arvensis*, *Motacilla alba*, *Troglodytes parvulus*, *Luscinia philomela*, *Cinclus aquaticus*, *Turdus musicus*, *Turdus viscivorus*, *Parus maior*, *Sturnus vulgaris*, *Pica caudata*, *Garrulus glandarius*, *Hirundo rustica*, *Caprimulgus europaeus*, *Cuculus canorus*, *Upupa epops*, *Alcedo ispida*, *Picus maior*, *Chrysotis amazonica*, *Columba oenas*, *Perdix cinerea*, *Grus virgo*, *Vanellus cristatus*, *Scolopax rusticola*, *Crex pratensis*, *Machetes pugnax*, *Ardea cinerea*, *Anas boschas*, *Larus ridibundus*, *Sterna hirundo*, *Pelecanus onocrotalus*, *Podiceps cristatus*, збірка колібрів.

В алькоголю: *Emys lutaria*, *Lacerta agilis*, *Anguis fragilis*, *Chamaeleon vulgaris*, *Tropidonotus natrix*, *Pelias berus*, *Rana esculenta*, *Hyla arborea*, *Triton taeniatus*, *Salamandra maculosa*, *Proteus anguineus*, *Perca fluviatilis*, *Gasterosteus aculeatus*, *Lota vulgaris*, *Salmo fario*, *Clupea harengus*, *Anguilla fluviatilis*, *Acipenser ruthenus*, *Amphioxus lanceolatus*, *Julus terrestris*, *Lithobius forficatus*, *Epeira diadema*, *Tegenaria domestica*, *Scorpio europaeus*, *Astacus fluviatilis*, *Lumbricus terrestris*, *Hirudo medicinalis*, *Ascaris lumbricoides*, *Taenia solium*, *Helix pomatia*, *Arion empiricorum*, *Sepia officinalis*, *Asteropecten bispinosus*, *Echinus esculentus*, *Cucumaria plauci*, *Actinia equina*, *Corallium rubrum*, *Olindias Mülleri*, *Euspongia officinalis*.

Сухі окази: *Coleoptera* (збірка 50 родів), *Lepidoptera* (50 р.), *Diptera* (50 р.), *Hymenoptera* (50 р.), *Hemiptera* (50 р.), *Neuroptera* (30 р.), *Orthoptera* (30 р.), *Melolontha vulgaris* (преображене в алькоголі), *Taenia solium* (розвій в 5 стадиях, в алькоголю), Збірка характеристичних ніг птахів, сухий оказ. Яйце струса, Череп дика, Роги оленя, Роги серни, Атляс зоологічний Schreiber-a, 4 таблиці зоологічні Schreiber-a, 22 скаруп мякунів, 81 таблиць зоологічних Leutemann-a.

б) До науки ботаніки. Моделі: *Hordeum distichum*, *Pisum sativum*, *Prunus cerasus*, *Viola tricolor*, *Galanthus nivalis*, *Rosa canina*, *Malva silvestris*, *Aspidium Filix mas*, *Equisetum arvense*, *Equisetum arvense* (листок щитоватий з броснями).

Flora artefacta: *Atropa belladonna*, *Rubus idaeus*, *Geranium pratense*, *Linum usitatissimum*, *Sinapis arvensis*, *Thaëa chinensis*, *Coffea arabica*, *Nicotiana tabacum*, *Solanum tuberosum*, *Iris germanica*, *Nepenthes destillatoria*. *Papaver rhoeas*, *Robinia pseudo-acacia*, *Pirus malus*, *Agrostemma githago*, *Zoophycus* (скаменіла ростина), 68 таблиць ботанічних (*Zippel i Bollmann*), Атляс ботанічний *Willkomm-a*, 4 люпи.

V.

Ж е р т в и

на наукові середники закладу.

Хвальне Наукове Товариство ім. Шевченка жертвувало до бібліотеки учительської і для молодіжи 45 книжок. — Впов. П. Др. Ярослав Кулачковский, директор „Дністра“, жертвував 30 К. — Хвальна Надзираюча Рада Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ по мисли рішення Загальних Зборів того Товариства з дня 10. мая 1907. признала закладови одноразову запомогу в квоті 300 К.

Всім Впов. жертводавцям висказує ся тут сердечна подака.

VI.

Хроніка закладу.

Вписи учениць відбули ся в днях від 30. серпня до 1. вересня, а вступні іспити до приготовляючої і першої класи дня 3. вересня.

Шкільний рік — як згадано висше в уступі п. з. „Коротка історія заснованя гімназії“ — розпочав ся дня 4. вересня 1906. р. торжественним Богослуженєм в церкві СС. Василянков, відправленим Є. Е. Високопреосвящ. Митро-

политом Андреем гр. Шептицьким, по котрім відспівано гімн св. Амврозія і народний.

Дня 9. вересня, яко в річницю смерті Єї ц. і к. Величства бл. п. Цісареві Єлисавети, відбуло ся поминальне Богослуженє в церкві СС. Василянєк.

Так само сьвятковано поминальним Богослуженєм день 19. листопада, яко день Єї Ангела.

Дня 4. жовтня, яко день Ангела Єго ц. і к. Апостольского Величства, сьвяткував заклад торжественним Богослуженєм в церкві СС. Василянєк, по котрім відспівано народний гімн.

В днях від 31. грудня до 3. січня відбула ся люстрація закладу через ц. к. Інспектора краєвого Вп. П. Івана Левицького. На основі реляції Вп. П. Інспектора про корисний стан закладу одержала школа право публичности, про що згадано на иншім місци.

Перший піврік закінчив ся дня 30. січня, однак задля ожидания права публичности закладу роздано сьвідоцтва доперва дня 11. лютого, зате вже відразу на державних блянкетах.

Дня 17. марта взяли учениці участь в вечерницях, устроєних спільними силами цілого інтернату СС. Василянєк, в память 46. роковин смерті Тараса Шевченка.

Учениці приступали в шк. році 3 рази до св. Сповіді і Причастія, а в днях 25—27. цвітня відправили великодні реколекції.

Дня 30. мая відбуло ся торжественно в церкві СС. Василянєк перше св. Причастіє 10 учениць.

Дня 22. червня, яко в поминальну суботу, відправлено заупокійне Богослуженє в церкві СС. Василянєк.

Дня 28. червня відправлено в церкві СС. Василянєк Богослуженє за упокій душі бл. п. Цісаря Фердинанда.

Того самого дня відбули ся вступні іспити до приготвяючої і першої кляси на шк. рік 1907/8.

Дня 29. червня закінчив ся шкільний рік 1906/7 благодарственным Богослуженєм в церкві СС. Василянєк, по котрім відспівано гімн св. Амврозія і народний. Опісля роздано ученицям сьвідоцтва.

VII.

Підручники шкільні

на рік шк. 1907/8.

ПРИГОТОВЛЯЮЧА КЛАСА.

- Малий катихизм** христ.-кат. релігії, одобрений Австр. Епископатом, 1905. — 20 *h*.
- Торонський-Рудович**, Історія біблійна для шкіл народних. — 60 *h*.
- Коцовський-Огоновський**, Методична граматика рускої мови, 1903. — 50 *h*.
- Школа народна**. Ч. IV. — 1 *К*.
- Konarski**, Zwięzła gramatyka języka polskiego, 1902. — 50 *h*.
- Szkółka dla młodzieży**. Cz. IV. — 1 *К*.
- Початки науки** німецького язика для IV. кл. народних шкіл. — 80 *h*.
- Рахунки** для шкіл народних. Ч. IV. — 20 *h*.

I. КЛАСА.

- Більший катихизм** христ.-кат. релігії, одобрений Австр. Епископатом, 1906. — 1 *К*.
- Самолевич-Цеглиньський**, Граматика латиньська для I. і II. кл. 1. і 2. вид. 1903. — 1 *К* 20 *h*.
- Шайндлер-Цеглиньський**, Вправи латиньські для I. кл., 1901. — 1 *К* 50 *h*.
- Коцовський-Огоновський**, Граматика (як в приг. кл.).
- Читанка руска** для I. класи шкіл середних, 2.—4. вид. 1905. — 2 *К*.
- Konarski**, Gramatyka, (як в приг. кл.).
- Próchnicki-Wójcik**, Wypisy polskie dla I. klasy, вид. 3. і 4., 1905. — 1 *К* 50 *h*.
- Герман-Петеленц-Калитовський**, Вправи німецькі для I. класи. 2. видане. 1898. — 1 *К* 50 *h*. (Нове видане в друку).
- Беноні-Матієв**, Короткий начерк географії. — 1 *К* 20 *h*. (Нове видане в друку).
- Огоновський П.**, Учебник аритметики для нижших клас. Часть I. вид. 3. 1906. — 1 *К* 80 *h*.
- Мочник-Савицкий**, Наука геометрії з погляду для нижших клас. Часть I. 1903. — 1 *К* 60 *h*.
- Верхратський**, Зоологія на низші класи. 2.—3. вид. 1906. — 3 *К*.
- Верхратський**, Ботаніка на низші класи. 1905. — 3 *К* 20 *h*.

П. К Л Я С А.

Більший натихизм. (як в I. кл.).
Торонський. Літургіка греко-кат.
 церкви, 3. вид. 1905. — 1 К
 60 л.
Самолевич - Цеглиньский. Грама-
 тика латинська (як в I. кл.).
Шайндлер - Цеглиньский. Вирави
 латинські для II. кл. 1902. —
 2 К.
Коцовский-Огоновский. Грамати-
 ка, (як в приг. кл.).
Читанка руска для II. кл. шкіл
 середніх. 2. вид. 1899. — 2 К.
 (Нове виданє в друку).
Konarski, Граматика, (як в приг.
 класі).
Próchnicki-Wójcik. Wypisy pol-

skie dla II. klasy, вид. 2. і 3.
 1905. — 1 К 80 л.
Герман - Петеленц - Калитовский,
 Вирави німецькі для II. класи.
 2. вид. 1899. — 2 К.
Калитовский, Учебник географії
 для шкіл середніх, 1900. —
 2 К 50 л.
Семкович - Ільницький, Оповіданя
 з історії всесвітної для низ-
 ших класе. Ч. I. 1895. — 2 К.
Огоновский П., Учебник аритме-
 тики, (як в I. кл.).
Мочник - Савицкий. Наука геоме-
 трії, (як в I. кл.).
Верхратский, Зоологія і Бота-
 ніка, (як в I. кл.).

VIII.

О п о в і щ е н є.

А. Вписи учениць.

1. Вписи учениць відбуваються від дня 30. серпня до 2. вересня в годинах від 8.—12. і 3.—6.

2. До впису повинна явити ся кожда учениця особисто в товаристві вітця, матери або опікуна, або бодай їх заступника, домашнього надзирателя, і має принести з собою: а) свідоцтво шкільне з послідного півроку, б) дві точно виповнені вписові картки і в) письменну декларацію родичів, зглядно опікунів що до точного складаня оплат. При записі заявляє учениця, на які предмети надобовязкові хоче записатись. Зголосившись на них раз, мусить ходити правильно і точно, як на предмети обовязкові.

3. Учениця, що вперве вписує ся до гімназії, має при вписі виказати ся:

а) метрикою уродження,

б) свідомством защеленої віспи в році попереднім, згідно свідомством ревакцинації,

в) свідомством тої школи, до котрої ходила передше. При переході учениці до иншої гімназії має находити ся на посліднім шкільнім свідомстві заява дирекції, що ученицю можна без перешкоди прийняти деінде,

г) письменною декларацією родичів, згідно опікунів що до точного складання оплат.

Б. Оплати учениць.

Кожда учениця платить при вписі 5 К, а ново-вступаюча до закладу 10 К вписової такси.

За науку обовязкових предметів платять родичі, згідно опікуни доходячих учениць місячно по 20 К з гори, найдальше до дня 5. кожного місяця.

Інтернатки СС. Василянок тої оплати не складають, зате платять в інтернаті за удержанє після регуляміну інтернату.

За науку надобовязкових предметів платять всі учениці без виїмки по 1 К за кождий предмет місячно.

В. Іспити поправчі, вступні і приватні.

Іспити поправчі відбудуть ся в днях 1. і 2. вересня, вступні до приготовляючої і першої кляси 3. вересня, а до II. кляси між 5. а 15. вересня. Пізнійших зголошень не прийме ся. Приватні іспити відбувають ся в послідних днях кожного півроку.

Шкільний рік 1907/8 розпочинає ся дня 4. вересня торжественним Богослуженєм в церкві СС. Василянок, на котре мають явити ся всі вписані учениці.

*о. Спиридон Гархут,
Директор гімназії.*

ІХ.

Статистика учениць.

	Кляса		Разом
	при- готов.	I.	
I. Число.			
З початком шк. року 1906/7 записало ся	7	28	35
Серед року виступило	1	1	2
Серед року прибуло	1	1	2
Число учениць з кінцем шк. року 1906/7	7	28	35
II. Учениці були родом :			
1) З міста Львова	—	8	8
2) „ повітів Галичини	7	19	26
3) „ Буковини	—	1	1
III. Рідна мова учениць :			
Руска.			
IV. Віра :			
Греко-католицка.			
V. Вік учениць :			
Мало літ 10	4	—	4
„ „ 11	1	11	12
„ „ 12	1	13	14
„ „ 13	1	3	4
„ „ 15	—	1	1
VI. Місце побуту родичів :			
1) У Львові	1	10	11
2) В львівській повіті	1	—	1
3) В інших повітах Галичини	5	18	23
VII. Стан родичів :			
1) Св'ященники	7	17	24
2) Директори інституцій фінансових і купецких	—	2	2
3) Урядники державні	—	7	7
4) Літерати і артисти	—	2	2

	Кляса		Разом
	при- готов.	I.	
VIII. Клясифікація з кінцем шк. року 1906/7.			
Першу клясу з відзначенем отримало	2	11	13
Першу клясу отримало	5	15	20
Поправку в однім предметі отримало	—	2	2
Разом	7	28	35
IX. Наука предметів зглядно-обовяз- кових і надобовязкових			
Польський язик	7	28	35
Спів	5	15	20
Гімнастика	7	17	24
Ручні роботи	6	14	20
Каліграфія (в приготовляючій клясі обовяз- кова)	7	13	20

Х.

Клясифікація учениць

за II. піврік шкільн. року 1906/7.

(Товстий друк означає перший ступень з відзначенем).

Кляса приготовляюча.

Клясифіковано 7 учениць.

Алиськевичівна Марія
Бахталовска Теонія
Гурівна Володимира
Коропасівна Стефанія

Навроцка Надія
Обрісківна Софія
Пилипчуківна Романа.

Кляса I.

Клясифіковано 28 учениць.

Анастасиївска Михайлина
Баричківна Ольга
Галькевичівна Олена
Гнатюківна Ірина
Дембінська Лукія
Ковчівна Наталія
Козаківна Марія
Крушинська Марія
Кулачковска Александра
Кульматицка Лідія
Лежогубска Ірина
Лужницка Юлія
Мацюраківна Софія

Мироновичівна Олена
Муликівна Софія
Нагірна Софія
Парфановичівна Ольга
Песцьоровска Ростислава
Раставецка Марія
Сидоровичівна Савина
Станчаківна Софія
Телішевска Ольга
Томовичівна Олена
Туркевичівна Марія
Фецяківна Стефанія
Шпитківна Софія

Дуткевичівна Александра (зложила вступний іспит до II. кляси).

Поправку з 1 предмету одержали 2 учениці.

